

Evropske kompanije moraju udvostručiti ulaganja u „zelene projekte“

Ugalj u 2019. iza solarnih i vetro kapaciteta u EU

Bugarska ne odustaje od TE na ugalj

Bugarskoj potrebno 33 milijardi evra za početak sprovođenja Zelenog dogovora

Slovenija na 0% CO2 putanji do 2050. – ali plaća kazne zbog manjka OIE

Financial Times: Koliko će fosilni sektor koštati ograničenje globalnog zagrevanja

EU ZAKON O KLIMI

Evropska komisija predložila je Evropski zakon o klimi, kojim bi plan EU o dostizanju nulte neto emisije gasova efekta staklene bašte do 2050. godine bio pravno obavezujući za sve članice

Cene električne energije u februaru u 32 evropska glavna grada

SADRŽAJ

EK predložila evropski Zakon o klimi	OVDE
Evropske kompanije moraju udvostručiti ulaganja u „zelene projekte“ – istraživanje	OVDE
Ugalj u 2019. iza solarnih i vetro kapaciteta u EU	OVDE
Bugarskoj potrebno 33 milijardi evra za početak sprovođenja Green Deal-a	OVDE
Bugarska ne odustaje od TE na ugalj	OVDE
Nemačka: Kompenzacije za 1.056 MW „rezervne“ električne energije	OVDE
Izazovi za čelnika najstarijeg svetskog energetskog regulatora	OVDE
Slovenija na 0% CO2 putanji do 2050. – ali plaća kazne zbog manjka OIE	OVDE
EPCG će za 5-12 €/kWh otkupljivati višak struje iz krovnih panela	OVDE
Cene električne energije u februaru u 32 evropska glavna grada	OVDE
Moldavija uvodi feed-in tarifu za male solarne sisteme	OVDE
Lokalna Hidroelectrica i nemački E.On kupuju ČEZ-ove poslove u Rumuniji?	OVDE
Albanija traži partnere za buduću berzu električne energije	OVDE
Financial Times: Klimatsko rešenje je u dostupnosti električnog automobila	OVDE
Financial Times: Koliko će fosilni sektor koštati ograničenje globalnog zagrevanja	OVDE
Lukoil namerava da do 2050. eliminiše sve emisije CO2	OVDE
Gasprom odobrio Bugarskoj smanjenje cene gasa od 40%	OVDE
Evropa planira uvoz 20 bcm gas iz Azerbejdžana	OVDE
Aramco dobio i EU odobrenje za kupovinu petrohemijskog giganta SABIC	OVDE
FBiH na putu popunjavanja strateških rezervi nafte	OVDE

EK predložila evropski Zakon o klimi

BRISEL - Evropska komisija predložila je Evropski zakon o klimi, kojim bi se plan Evropske unije o dostizanju nulte neto emisije gasova staklene bašte do 2050. godine učini pravno obavezujućim.

Početkom marta predloženi zakon će takođe obezbediti predvidivost za vlasti, kompanije i građane u procesu tranzicije ka klimatskoj neutralnosti, prenosi portal *Balkan Green Energy News*.

Predsednica Evropske komisije Ursula fon der Lejen rekla je da predlog postavlja pravac za evropsku strategiju zelenog razvoja i garantuje da će tranzicija biti postepena i pravična, rekla je ona.

Cilj Evrope da postane prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. godine predstavlja osnovu Evropskog zelenog dogovora, podseća se u saopštenju komisije.

Zakon o klimi takođe predviđa provere napretka svakih pet godina, počev od septembra 2023. godine, i predlaže definisanje plana smanjenja emisija gasova staklene bašte na nivou cele Evropske unije za period od 2030. do 2050. godine.

Evropska komisija je takođe pokrenula javnu raspravu koja će trajati 12 nedelja i koja će pomoći da se izradi Evropski klimatski pakt, čije predstavljanje se planira pred godišnju Konferenciju Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama (COP 26) u Glazgovu u novembru ove godine.

12 članica EU za radikalniji cilj do 2030.

U međuvremenu, 12 zemalja članica EU zatražile su da se cilj unije u vezi sa smanjenjem emisije gasova staklene bašte za 2030. godinu podigne sa 40% na oko 50%-55%, stoji u pismu upućenom prvom potpredsedniku Evropske komisije Franku Timermansu, koji je zadužen za aktivnosti komisije u vezi sa Evropskim zelenim dogovorom i Evropskim zakonom o klimi.

Plan za dostizanje ovog cilja bi trebalo da bude predstavljen najkasnije do juna 2020. godine kako bi EU inicirala ratifikaciju ambicioznih ciljeva u vezi sa klimom koji će podstaći druge zemlje da pojačaju svoje aktivnosti tokom međunarodnih konferencija planiranih za 2020. godinu, navodi se u pismu.

Pismo su potpisale Austrija, Danska, Finska, Francuska, Italija, Letonija, Luksemburg, Holandija, Portugalija, Slovenija, Španija i Švedska

WWF: Nedostaju mere na kratak rok

Svetski fond za prirodu (WWF) u Centralnoj i Istočnoj Evropi je saopštio da planu nedostaju mere koje bi dovele do drastičnog smanjenja emisija u kratkom roku. U saopštenju se kaže da bi u zakon trebalo uključiti i naučno zasnovan cilj da se emisije gasova staklene bašte smanje za barem 65% do 2030. godine, a da se nulta neto emisija dostigne do 2040. godine.

Zakon bi takođe trebalo da sadrži poseban cilj za uklanjanje CO2 iz atmosfere kroz obnavljanje šuma i drugih ekosistema, kao i zabranu subvencija za sva fosilna goriva i poreskih olakšica, oglašavanja i drugih pogodnosti za proizvođače uglja, nafte i gasa, navodi ova organizacija.

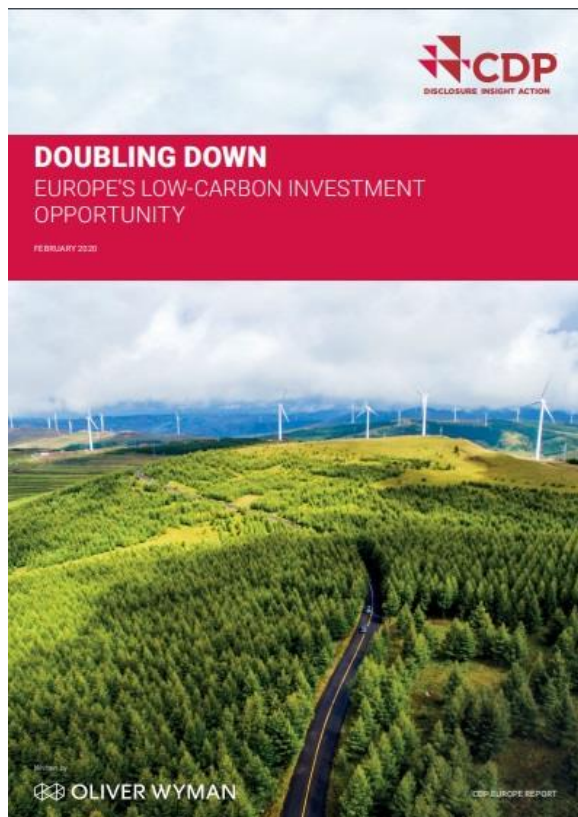
Predlog evropske komisije takođe ne sadrži obavezu da se osnuje nezavisno naučno telo koje bi pratilo ciljeve EU i njene planove i politike u vezi sa klimatskom krizom.

Evropske kompanije moraju udvostručiti ulaganja u „zelene projekte“ - istraživanje

BRISSEL - Vodeće evropske firme moraju više nego udvostručiti ulaganja u projekte s niskim udelom ugljenika kako bi do 2050. dostigle "klimatsku neutralnost", glavni cilj Evropske komisije, pokazalo je upravo objavljeno istraživanje.

U 2019. grupa od 882. kompanije izdvojila je u tom cilju 124 milijarde evra za kapitalna ulaganja, istraživanja i razvoj, odnosno 12 posto ukupnih ulaganja, utvrdile su neprofitna organizacija **CDP** i konsultantska firma **Oliver Wyman**.

Da bi do 2050. postale klimatski neutralne, taj udeo mora dostići 25 posto, upozorio je izvršni direktor CDP Europe Stiven Tibi.

Najviše se ulagalo u tehnologiju električnih vozila, ukupno 43 milijarde evra. Slede obnovljivi izvori energije s oko 16 milijardi evra i infrastruktura energetskih mreža, s 15 milijardi evra, stoji u izveštaju.

„Neke evropske firme odvažno su se odlučile za nisko-ugljenična ulaganja, uvodeći obnovljive izvore energije, gradeći zeleniju infrastrukturu, kupujući električna vozila i poboljšavajući energetska efikasnost proizvodnog procesa“, rekao je Tibi. "Ukazuje se ipak ogromna prilika da se učini još više i moramo biti svedoci dodatnih nastojanjima na svim područjima."

Iako je udvostručenje kapitalnih ulaganja "krupan zahtev", pasivnost će biti još skuplja, upozorava direktor CPD Europe. Kompanije obuhvaćene istraživanjem proizvode oko 75 posto emisija u EU a imaju i identičan udeo u tržišnoj kapitalizaciji.

"Da bi se popunio taj manjak u ulaganjima, političari i ulagači moraju pomoći kompanijama u finansiranju tehnologija budućnosti", napominje.

U sklopu "evropskog zelenog sporazuma" vrednog 1.000 milijardi evra, EU namerava do 2030. smanjiti emisije štetnih gasova za 50 do 55 posto u odnosu na nivoe u 90-im godinama prošlog stoleća i dosegnuti klimatsku neutralnost do 2050. godine.

Ugalj u 2019. iza solarnih i vetro kapaciteta u EU

ATINA - Solarni i vetro kapaciteti proizveli su više električne energije od uglja širom Evrope u 2019. godini, navodi se u izveštaju koji su objavili londonska neprofitna grupacija Sandbag i nemački think-tank Agora Energiewende, prenosi u svom **februarskom biltenu** atinski Institut za energiju u jugoistočnoj Evropi (**IENE**).

Proizvodnja uglja opala je za 24% u EU tokom 2019. godine, izazivajući 12-procentno smanjenje emisije CO2 u energetskom sektoru - najveći pad zabeležen od 1990. S obzirom na to da toplotna energija i dalje čini 30% globalne emisije fosilnih goriva, Evropa je „probni balon“ za zamenu uglja solarnim i vetroelektranama, navodi se u izveštaju.

Zemlje članice EU koje su dodale najnovije kapacitete za proizvodnju solarne energije i vetra zabeležile su i najveći pad u korišćenju uglja. Solarni nizovi i vetroelektrane činili su 18% proizvodnje električne energije u celoj Evropskoj uniji u 2019. godini, 569 TWh, dok je kapacitet TE na uglj pao na samo 15%, na 469 TWh, uz napomenu da je uglj generisao dvostruko više električne energije od sunca i vetra na kontinentu pre samo pet godina.

Otprilike polovina izgubljenog kapaciteta uglja u EU zamenjena je solarnim i vetro postrojenjima, a ostatak prirodnim gasom, delom i zato što su niske cene učinile gas konkurentnijim od uglja. Autori izveštaja ukazuju su da su se istočnoevropske zemlje sporije lišavale oslonca na uglj u odnosu na njihove zapadnoevropske susede.

S obzirom na to da se Grčka obavezala da će u potpunosti ukloniti uglj do 2028. godine, a Mađarska do 2030. godine, 20 od 27 zemalja članica Evropske unije trebalo bi da ostanu bez uglja u energetsom miksu do kraja decenije. Između 2010. i 2019. udeo uglja u miksu električne energije na kontinentu smanjio se za oko 10%, dok su solarni i vetro kapaciteti zajedno uvećani za 13%, prenosi IENE.

Bugarskoj potrebno 33 milijardi evra za početak sprovođenja Green Deal-a

SOFIJA - Bugarska kaže da joj je potrebno 33 milijarde evra za početak ispunjavanja glavnih ciljeva Zelenog dogovora EU u sledećih 10 godina. Računica proizlazi iz vladinih brojeva u koje je Euractiv imao uvid, a koji tek treba da budu biti predstavljeni Evropskoj komisiji.

Sofija je u svojim budućim razgovorima sa Briselom o uslovima sprovođenja Zelenog dogovora iscrtala nekoliko crvenih linija. "Apsolutna crvena linija" postavlja uslove za realizaciju ambicioznijeg cilja Evropske komisije za smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte između 50% i 55% u odnosu na 1990. Bugarska insistira da neće prihvatiti cilj koji je viši od sadašnjih 40%.

Zamena uglja nuklearnom energijom

Bugarska će biti jedna od najteže pogođenih EU članica merama dekarbonizacije evropske ekonomije. Ta zemlja učestvuje sa 7% uglja koji se koristi u EU za proizvodnju energije i sa 8% ukupnog broja zaposlenih u sektoru uglja u Uniji.

Otprilike 8.800 ljudi je direktno uključeno u vađenje uglja u Bugarskoj, dok se indirektno pogođeni procenjuju na preko 94.000 radnika, a društveni troškovi oko 600 miliona evra godišnje.

Iznos od 33 milijarde evra potreban za realizaciju Zelenog dogovora predstavlja polovinu BDP-a Bugarske.

U toj računici, troškovi investicija u prelaz Bugarske s uglja na alternativna goriva procenjuju se na više od 20 milijardi evra u narednih deset godina. Iako se u dokumentu to izričito ne spominje, Sofija je u tu svotu uključila izgradnju nuklearne elektrane Belene, piše Euractiv. Predviđeni troškovi te investicije iznose oko 10 milijardi evra.

Međutim, čak i najoptimističnije prognoze ne predviđaju da nuklearna počne s radom pre 2031. godine.

Jedno od rešenja za Sofiju je da ta ili deo sredstava dobije iz Brisela. Ali novi instrumenti finansiranja iz EU-a poput Fonda pravedne tranzicije, kao i ažurirana politika Evropske investicione banke zanemaruju nuklearnu energiju unutar kriterijuma prihvatljivosti.

U svom stajalištu Bugarska izričito naglašava da će nastaviti da koristi atomsku energiju i razmišlja o izgradnji novih reaktora.

Procene Komisije govore da će biti potrebno dodatnih 260 milijardi evra godišnje da bi se ispunili dugoročni ciljevi EU za klimu i energiju. Kohezioni fondovi nisu uključeni u ove procene.

Cena eliminacije uglja

Pod uslovom da je tempo ulaganja stabilan, kako bi se sproveo Zeleni dogovor, vlada Bugarske moraće da izdvaja 5% BDP-a države svake godine. Pored navedene cene eliminisanja uglja, više od 3 milijarde evra potrebno je za ispunjavanje minimalnih zahteva Evropske direktive za obradu komunalnih otpadnih voda. Poboljšanje kvaliteta vazduha koštaće najmanje 1,7 milijardi evra, mada vlada strahuje da bi cena mogla biti mnogo veća. Potrebna ulaganja potrebna za upravljanje otpadom do 2027. godine procenjuju se na 500 miliona evra. Otprilike 2,35 milijarde evra je takođe potrebno za socijalnu adaptaciju. Povećanje energetske efikasnosti starih zgrada koštaće dodatnih 2,5 milijardi evra do 2030. godine.

Crvene linije

Bugarska će podržati dugoročni cilj postizanja ugljenične neutralnosti u EU do 2050. godine, ali zadržava rezerve oko predloga da se u Šemu trgovanja emisijama (ETS) uključe određeni vidovi

transporta i zgrade, označivši ideju kao „izuzetno nepovoljnu“.

Sofija u svojoj platformi za pregovore o Zelenom dogovoru insistira na odbacivanju zakonodavnog predloga kojim se zahteva da se prazni kamioni vraćaju svakog meseca u zemlju gde su registrovani.

Kao država članica sa niskim BDP-om, Bugarska insistira na tome da će podsticanje dovršetka Zelenog dogovora po svaku cenu uz nedovoljnu finansijsku nadoknadu ugroziti „energetsku sigurnost, geopolitički položaj zemlje predstavljati ozbiljne konkurentske izazove čak i na lokalnom nivou“.

Bugarska ne odustaje od TE na uglj

SOFIJA - Bugarska će nastaviti da koristi svoje elektrane na uglj u sledećoj deceniji i nadalje, prema nacionalnom planu s pogledom na 2050., izjavila je ministarka energetike Temenuška Petkova nakon sastanka s predstavnicima dva sindikata o evropskom Zelenom dogovoru, preneli su lokalni mediji, prenosi 27. marta portal **Balkan Green Energy News**.

Konfederacija nezavisnih sindikata u Bugarskoj (CITUB) i Konfederacija rada Podkrepa protiv su Zelenog dogovora u svom sadašnjem obliku. Dva sindikata protive se ukidanju državne pomoći za elektrane na uglj nakon 2025. i prenošenjem nacionalnih prihoda od prodaje dozvola za emisije u zajednički fond Evropske unije.

Nemačka: Kompenzacije za 1.056 MW „rezervne“ električne energije

FRANKFURT - Prenosne elektroenergetske kompanije u Nemačkoj objavile su 28. februara detalje visine mehanizama kompenzacije za tri operatera ukupne snage 1,056 megavata (MW) koji će svoje elektrane zatvoriti u oktobru, ali će ih zadržati u pripravnosti za slučaj manjka snabdevanja.

Kako najveća evropska ekonomija planira da odustane od nuklearne energije do 2022. godine i postupno od termoelektrana na uglj do 2038. godine, energetska regulator ima zadatak da obezbedi snabdevanje zemlje strujom kroz više šema, uključujući jedan plan raspisivanja aukcija, dodeljujući nadoknadu u zamenu za zatvaranje i održavanje kapaciteta u režimu dežurstva (standby).

U saopštenju četiri velika operatera prenosnog sistema (TSO) objavljeno je da je regulator odredio kompenzaciju kompanijama RWE i Statkraft Markets od 68.000 evra po MW godišnje, za kapacitete od ukupno 1,056 MW, za dve godine počev od 1. oktobra.

Reuters prenosi ocene nekih operatera mreža, proizvođača električne energije i analitičara da je rizična politika Vlade u Berlinu da se previše oslanja na obnovljive izvore energije. Nemačka bi se mogla naći u problemima da izbegne gašenje svetla, a ne može se osloniti na uvoz struje od suseda u vreme nepovoljnih vremenskih prilika, kažu oni.

Slovenija na 0% CO2 putanji do 2050. – ali plaća kazne zbog manjka OIE

LJUBLJANA – Slovenija ostaje pri nameri da se neto emisije gasova efekta staklene bašte svedu na nulu najkasnije polovinom veka. Ova ambicija zadržana je u Celovitom nacionalnom energetska i klimatskom planu. Sledeći korak je koncepcija energetike za period do 2060. godine, prenosi 3. marta *Balkan Green Energy News*.

Hydrocentrale ostaju broj jedan, odlučila je vlada u Ljubljani. Posle nekoliko meseci rada i rasprava, usvojila je nacionalni energetska i klimatski plan za sledećih deset godina i otkrila da će nuklearna energija održati svoj udeo.

Poznat i po engleskom akronimu NECP, državni plan stavlja oslonac na gradnju solarnih i vetroelektrana za pokrivanje potražnje i smanjivanje zavisnosti od fosilnih goriva.

Lokacije novih hidrocentrala nisu utvrđene jer su projekti na srednjem toku Save dobili negativnu ocenu uticaja na životnu sredinu, izjavila je ministarka infrastrukture Alenka Bratušek.

Sledeći korak je dugoročna strategija za klimu, budući da NECP daje projekcije samo zaključno sa 2040. godinom.

Države članice Evropske unije moraju da predaju svoje NECP-ove da bi mogle da pristupe kohezionim fondovima u sklopu budžeta od 2021. do 2017. godine.

Što se tiče Nuklearne elektrane Krško, NEK, vlada je potvrdila da odluku o gradnji drugog bloka mora da donese do 2027. godine. Bratušek je rekla da je za društvo neutralno u ispuštanju gasova s efektom staklene bašte neophodan prestanak upotrebe uglja i da će ta tema biti pokrivena kada se izradi nacionalna koncepcija energetike za period do 2060. godine.

Nivoi postavljeni za 2030. su "minimalni" da se izbegnu kazne, tvrdi ministarka i navodi da će država verovatno sledeće godine morati da plati 10 miliona evra na ime neuspeha u podizanju udela obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji energije na jednu četvrtinu.

Za

deset godina će se koristiti 30 odsto manje uglja nego sad, peti blok termoelektrane Šoštanj biće isključen, a uvoz tog fosilnog goriva za grejanje u Ljubljani će u međuvremenu biti obustavljen, ponovila je.

EPCG će za 5-12 €/kWh otkupljivati višak struje iz krovnih panela

PODGORICA - Domaćinstvima može biti komercijalno interesantna izgradnja solarnih elektrana na svojim objektima, uzimajući u obzir trenutnu cenu električne energije u Crnoj Gori, smatra generalni direktor Direktorata za energetiku i energetska efikasnost u Ministarstvu ekonomije Marko Radulović.

“Ukoliko potrošači, koji proizvode električnu energiju iz solarnih postrojenja imaju višak u odnosu na potrošenu, Elektroprivreda Crne Gore

je u obavezi da je otkupi po ceni kWh od pet do 12 centi u zavisnosti od toga kako je dimenzioniran sistem u odnosu na svoju potrošnju”, objasnio je (3. marta) Radulović na okruglom stolu o solarnoj energiji u Podgorici.

Zakonom je omogućeno svim potrošačima da na svom objektu instaliraju postrojenja snage do 50 kilovati (kW) i da proizvode električnu energiju za svoje potrebe, a višak isporučuju u mrežu.

“Postojećim zakonskim rešenjem je predviđeno da potrošači vrše balansiranje proizvedene i potrošene električne energije, na mesečnom nivou. Novim zakonskim rešenjem će balansiranje biti na godišnjem nivou”, objasnio je Radulović.

Govoreći o solarnim elektranama veće snage, Radulović je rekao da je za svakog investitora ključni element gde i kako električnu energiju prodati, a to će biti omogućeno za najkasnije godinu i po dana kada bude otvorena crnogorska berza električne energije.

Cene električne energije u 32 evropska glavna grada

BEČ – Prenosimo najnovije tabele sa cenama električne energije i prirodnog gasa za domaćinstva u 32 evropska glavna grada u februaru 2020., koju za austrijskog energetskeg regulatora (Energie-Control) i mađarsku regulatornu agenciju za energetiku i komunalne usluge (MEKH) priprema istraživačka i konsultantska firma za sektor potrošača VaasaETT.

Tabela 1: Rezidencijalne cene električne energije uključujući takse:

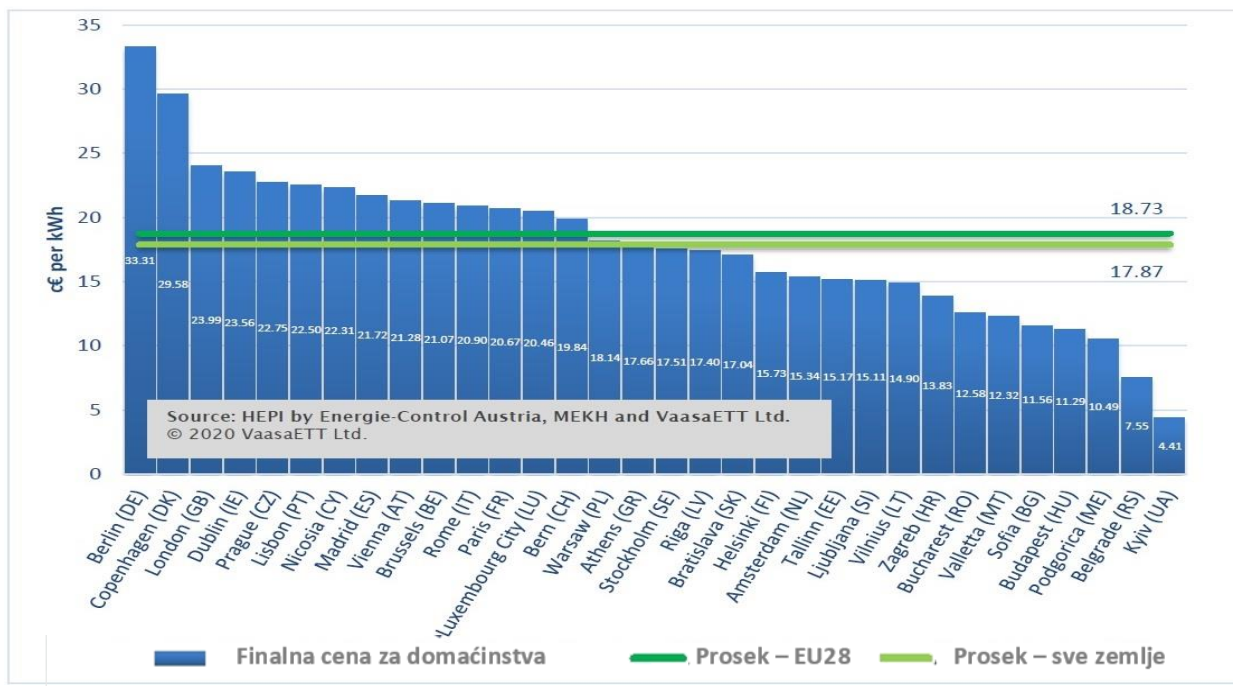
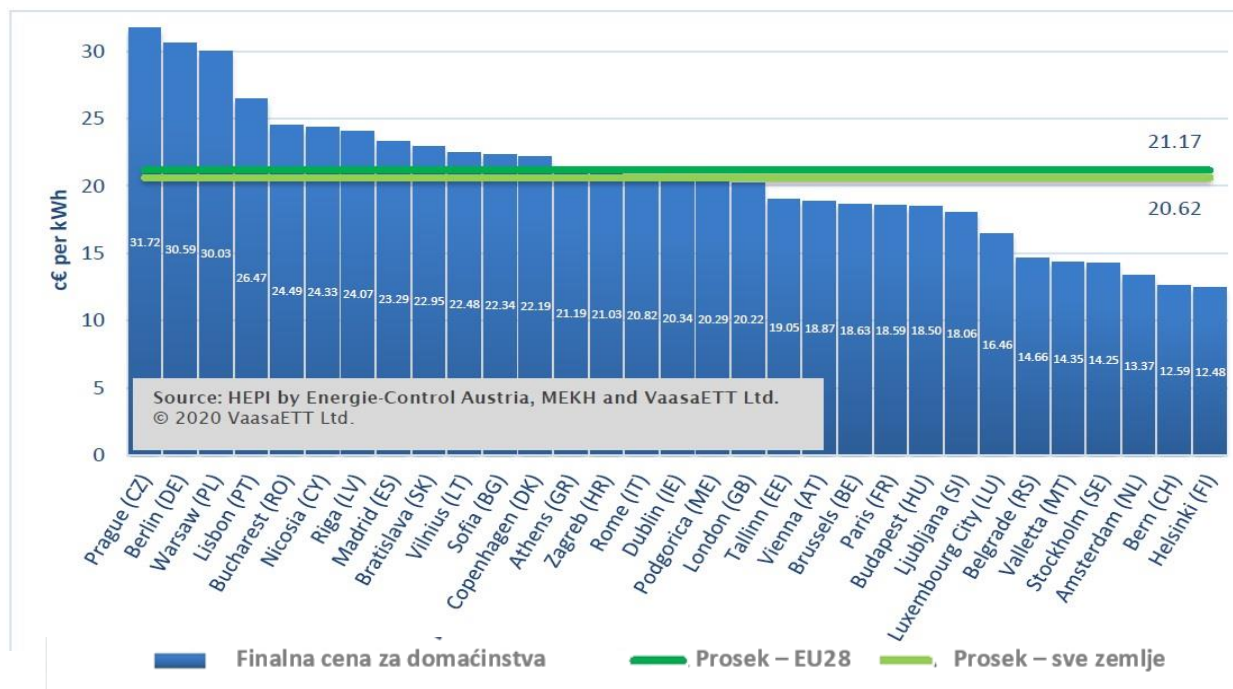

Tabela 2: Kada se cene prilagode standardima kupovne moći u svakoj zemlji, slika se značajno menja:

Izazovi za čelnika najstarijeg svetskog energetskeg regulatora

LONDON - Novi čelnik nezavisnog regulatora britanskog energetskeg tržišta, Džonatan Brejrli (foto) planira da stavi klimatsku politiku u srž energetske regulacije, piše 5. marta *The Guardian*.

Prvi zadatak novog izvršnog direktora Ofgema, bio je da odgovoriti na izjave kritičara da je u startu odstupio od nacionalnog dnevnog reda u kome je eliminisanje emisija CO2 prva tačka, a ne zaštita potrošača koju je istakao Brejrli. U traženju ravnoteže između cene postizanja "nulte emisije ugljenika" i zaštite energetskeg računa domaćinstava, kompanije su strahovale da će se Ofgem pogrešno opredeliti za mere kratkoročnih ušteda.

Brejrljev plan koji u devet tačaka daje prioritet klimatskim akcijama trebalo bi da odagna te sumnje. „Neto nulu shvatamo vrlo ozbiljno, jednako ozbiljno kao i naše ostale ciljeve. Ono što ćete videti je da ćemo to uključiti u sve naše odluke na suštinski nov način“.

Brejrljeva široka zelena strategija planira da do 2030. godine vidi na britanskim ulicama deset miliona električnih vozila uz četverostruko povećanje proizvodnje električne energije iz vetroparkova na moru, kao i prelazak na grejanje s niskim udelom ugljenika. Ofgem je i dalje opredeljen da kontroliše račune za energiju, ali će takođe nastojati da suzbijanja „greenwashing“ energetskeg poslova (greenwash - zeleno pranje, ili ekomanipulacija) i promovisati nove tarife koje

podstiču domaćinstva da pomognu balansiranju energetskeg sistema.

Brejrli kaže za londonski list da ima pred očima sliku jednog konkretnog potrošača energije, u svom poslu rukovođenja regulatorom sa hiljadu zaposlenih. Ona je u penziji, pripada klasi socijalno ugroženih, a postojeći snabdevač energijom preplatio joj je račune za struju i gas za stotine funti. „Trebalo je gotovo šest meseci da problem rešimo uz pomoć dobrovoljnog energetskeg savetnika“, kaže čelnik Ofgema.

„Dve stvari su me pogodile kad sam je sreo“, kaže Brejrli. „Prva je - koliko se borila da ispravi nešto što joj je predstavljalo značajnu količinu novca u životu. Ali drugo je to što mi je na sugestiju da promeni snabdevača, odgovorila da neće - jer ne može da se snađe u izboru novog.“

„Postoje potrošači koji su spremni i osposobljeni da iskoriste promene u energetskeg sistemu, ali ima i onih kojima će to biti teško. To nas pri donošenju odluka koje se temelje na investiranju u energetskeg tranziciju ka neto nuli (emisija CO2), obavezuje da obezbedimo pravednu raspodelu tereta tih troškova“, kaže Brejrli.

Brejrli kaže da će Ofgem zbog ovakve strategije svakako dolaziti u sukob s vlasnicima energetskeg mreža. „Siguran sam da će u nekom trenutku ove kompanije tvrditi da ne mogu investirati bez veće stope povrata. Naš je posao držati se čvrsto proverenih troškova i dobiti ono što mislimo da je pošteno za kupce“, kaže Brejrli.

"Potpuno mi je jasno da nećemo preći na neto nulu ako se kupci budu osećali odranim."

Moldavija uvodi feed-in tarifu za male solarne sisteme

KIŠINJEV - Moldavski energetska regulator ANRE odobrio je 15-godišnje podsticajne tarife (FIT) za projekte obnovljivih izvora energije s proizvodnim kapacitetom ne većim od 1 MW.

Predložene FIT tarife su posle javne konsultacije blago uvećane sa predloženih MDL1,79 / kWh na MDL1,88(0,10USD).

Investitori koji dobiju FIT ugovor moraću u roku od dve godine da povežu projekat sa mrežom. Vlada očekuje da će kroz ovu shemu uključiti u mrežu 15 MW solarnih postrojenja veličine od 10 kW do 1 MW, s tim da bi se veći projekti morali naticati na aukcijama.

Albanija traži partnere za buduću berzu električne energije

TIRANA - Albansko ministarstvo energetike zatražilo je ponude lokalnih i međunarodnih subjekata zainteresovanih da postanu deoničari budućeg operatora nacionalne berze električne energije, prenosi *SeeNews*.

Rok za podnošenje ponuda je 27. aprila, a početni kapital operatera iznosiće 250 miliona leka (2 miliona evra), objavilo je 2. marta ministarstvo u obaveštenju o tenderu.

Operatora energetske berze uspostaviće albanski državni operator za prenos električne energije OST i funkcioniraće kao deoničko društvo, dodalo je ministarstvo.

Prema obaveštenju o tenderu, albanska država će, preko OST-a, zadržati 35% udela u operateru berze. Operatori za prenos električne energije iz drugih zemalja mogu posedovati do 20,5% udela, iskusni međunarodni operateri berzi električne energije mogu imati udele do 24,5%, dok učesnici na tržištu električne energije i finansijske institucije mogu imati do 10% udela u budućoj berzi.

Vlada u Tirani je u maju prošle godine odlučila da uspostavi nacionalnu berzu električne energije u skladu s evropskim direktivama, kao podsticaj liberalizaciji i deregulaciji unutar ovog energetskog tržišta. Albanska berza upravljaće platformama za trgovanje dan unapred i unutar dana.

Albanija proizvodi preko 90% svoje električne energije u hidroelektranama, a najviše u tri elektrane duž reke Drin, na severnu zemlju.

Lokalna Hidroelectrica i nemački E.On kupuju ČEZ-ove poslove u Rumuniji?

BUKUREŠT - Češki energetska komunalni kolos ČEZ primio je preliminarne finansijske ponude od između 1,1 i 1,3 milijarde evra za njegove poslove u Rumuniji, objavio je 4 marta *Ziarul Financiar*.

Na osnovu tih ponuda dobijenih u fazi „ispitivanja tržišta“, češka grupacija bi mogla da odluči hoće li prodati svoje rumunske poslove u oblastima od distribucije i snabdevanja električne energije i proizvodnje u vetro parkovima, prenosi bukureštanski poslovnjak.

ČEZ je odredio kraj marta kao prvi rok za procenu konačnih finansijskih ponuda i za odgovor investitorima, navode izvori lista.

Prema tim izvorima, rumunski državni proizvođač električne energije Hidroelectrica ima prednost nad ostalim ponuđačima za kupovinu ČEZ-ovih vetroelektrana i poslova snabdevanja električne energije. Firma Electrica, koju sa udelom 49% kontroliše rumunska država, želi ČEZ-ovu distribucionu mrežu u regionu Oltenia, ali je nemački gigant E.ON navodno podneo najbolju ponudu za te poslove češke kompanije.

Financial Times: Klimatsko rešenje je u dostupnosti električnog automobila

LONDON - Svaka od šest najvećih naftnih i gasnih kompanija u Evropi - Shell, BP, Eni, Equinor, Total i Repsol - sada se javno obavezala za rad na cilju postizanja neto nulte emisije ugljenika do 2050, piše *Financial Times*.

Detalji se razlikuju, ali zajednički smer promena je jasan. Španski Repsol kaže da teži postizanju nulte emisije iz svojih proizvoda - uključujući i one svojih potrošača, dok je cilj anglo-holandskog Royal Dutch Shell-a da do tada prepolovi intenzitet u direktnim emisijama gasova staklene bašte (GHG), a norveški Equinor planira da ostvari nultu emisiju u svojim poslovima već do 2030.

Ni jedna od šest kompanija nije precizirala kako će tačno doći do neto nule, ali jedna posledica je jasna: s vremenom će se proizvoditi manje nafte, a u nekim slučajevima će se istraživanje novih rezervi nafte ograničiti na druge u odnosu na postojeće delatnost. Njihova potraga za velikim novim oblastima je gotova i čini se da nemaju entuzijazma za ponovnim ulaskom u područja koja su sada iz političkih razloga nedostupna, poput Irana ili Venecuele.

Problem je što su količine fosilnih sirovina proizvedene i prodane od strane vodećih evropskih kompanija od minimalnog značaja u odnosu na

celokupnu problematiku, konstatuje londonski poslovnjak. Ukupno, tih šest kompanija proizvodi nešto ispod 7 miliona barela nafte dnevno (Mbd) - ili sedam odsto globalne potražnje. Američki majorski - ExxonMobil i Chevron - proizvode zajedno nekih 4 Mbd i ne pokazuju znake prihvatanja neto nultog CO2 cilja ili smanjenja istraživanja novih rezervi.

Ogromna većina svetske proizvodnje nafte dolazi od kompanija koje su u vlasništvu ili pod nadzorom nacionalnih vlada, kao što su Saudi Aramco, angolski Sonangol, ruski Rosnjeft i brazilski Petrobras. Njihov prioritet je maksimiziranje prihoda od razvoja nacionalnih resursa.

Oni su imuni na kampanja za promenu poslovne strategije i na propise koji zahtevaju da objasne svojim akcionarima rizik procene vrednosti imovine koja proizlazi iz klimatskih politika. Prema Financial Timesu kompanije u državnom vlasništvu brzo će pokriti svaki manjak ponude nastao smanjenjem proizvodnje evropskih nezavisnih naftnih kolosa. Ali čak ni oni ne usmeravaju tržište, pošto nivo potrošnje određuju potrošači, a ne proizvođači. Globalna potrošnja nafte danas iznosi nešto više od 100 miliona barela na dan. Predviđanja Međunarodne agencije za energiju (IEA) su da će ostati na tom nivou, ili malo iznad njega i naredne dve decenije, da bi od 2040., potrošnja krenula na dole.

Prava promena u korist klimatskog cilja uslediće tek kada alternativna rešenja, poput električnih vozila, postanu dostupna stanovnicima zemalja sa niskim BDP-om po glavi i to je oblast u koju treba usmeriti pravac kampanje, umesto pritiska na proizvođače nafte, konstatuje dnevnik.

Financial Times: Koliko će fosilni sektor koštati ograničenje globalnog zagrevanja

LONDON - Analiza tima eksperata **Financial Times-a** zaključila je da bi ispunjavanje uslova iz Pariskog sporazuma UN - da se globalno zagrevanje ograniči na 2C - ostavilo neiskorišćenim 29 odsto naftnih rezervi i izbrisalo oko 360 milijardi dolara iz aktive 13 najvećih svetskih naftnih kompanija mereno veličinom njihovih rezervi. To je nešto više od šestine njihove ukupne tržišne vrednosti.

Ispunjavanje strožijeg cilja ograničenja zagrevanja zemljine atmosfere na 1.5C više bi nego udvostručilo te cifre na gotovo 890 milijardi dolara, pokazuje pomenuta analiza, objavljuje u utorak londonski poslovnjak.

Sudbina finansijera još veća briga

Financijski regulatori najviše su zabrinuti zbog izloženosti banaka koje su izdvojile oko 654 milijardi dolara za finansiranje kompanija za proizvodnju fosilnih goriva u 2018. godini, prema najnovijim podacima dostupnim američkoj ekološkoj organizaciji Rainforest Action Network.

Procenjujući domete globalne klimatske politike i efekte prateće regulative, investicioni konsultanti počinju da savetuju fondove i druge klijente da izbegavaju ulaganja, odnosno "klađenja" na nastavak rasta u sektoru proizvodnje fosilnih goriva. Tako je ovih dana čelnik korporacije Black Rock, najvećeg svetskog "menadžera imovine", Larry Fink najavio obustavljanje finansiranja termoelektrana na uglj - svakako prvoj na listi energetskih kompanija osuđenih na nestanak.

BP prvi od majorsa obećava „nulte emisije“

Jedna od najvećih svetskih naftno-gasnih kompanija, britanski BP, nedavno je obećala da će do 2050. u potpunosti eliminisati emisije ugljendioksida iz svojih poslova. Prošle nedelje norveška naftna kompanija Equinor odustala od plana bušenja nafte u dubokom podmorju Australije. U Kanadi, kompanija Teck Resources je odustala od 15 milijardi dolara vrednog projekta proizvodnje nafte iz bitumenskih peščara.

Čeka se kvantifikacija „nasukanih sredstava“

Nejasno je koja je bila uloga banaka u bilo kojoj od ovih odluka, ali je izvesno da je pooštrena njihova procena rizika ulaganja u fosilni sektor, što su prve osetile manje i srednje kompanije okrenute proizvodnji nafte i gasa iz američkih škriljaca, piše FT. Pojedini regulatori takođe otvoreno raspravljaju o tome mogu li ili trebaju li biti redizajnirana pravila o kapitalu banaka kako bi se podstakao brži odmak od fosilnih goriva.

U svakom slučaju argument za promene biće snažniji jednom kada bude kvantifikovan rizik tzv. nasukane aktive, odnosno nenadoknadivih troškova kompanija iz sektora fosilnih goriva, konstatuje londonski poslovnjak.

Lukoil namerava da do 2050. eliminiše sve emisije CO2

BRISEL – Lukoil planira da do 2050. godine postane neto nulti emiter ugljenika, izjavio je u ponedeljak potpredsednik drugog ruskog proizvođača nafte, privatne kompanije Lukoil, prenosi **Reuters**

Leonid Fedun je na prezentaciji 2035 Energy Outlook strategije kompanije u Briselu (na fotografiji) rekao da je

za Kompaniju Lukoil „realno očekivati dostizanje nultog ugljeničnog otiska“ do sredine ovog veka.

Evropa planira uvoz 20 bcm gas iz Azerbejdžana

BAKU - Evropa razmatra udvostručenje kapaciteta uvoza prirodnog gasa iz Azerbejdžana na 20 milijardi kubnih metara (bcm) godišnje, očekujući otvaranje novih potencijalnih gasnih polja u u toj bivšoj sovjetskoj republici, rekao je jedan visoki zvaničnik EU, prenosi 1. marta Reuters.

Azerbejdžan ove jeseni planira početak prve direktne isporuke gasa u Evropu iz svog divovskog polja Šah Deniz preko Južnog gasnog koridora (SGC).

"Razmatramo mogućnost proširenja Južnog gasnog koridora, uzimajući u obzir potencijal novih polja Azerbejdžana ... na do 20 milijardi kubnih metara (godišnjeg kapaciteta transporta)," izjavio je na konferenciji za novinare u Bakuu Klaus-Dieter Borchardt, direktor odeljenja za energetiku Evropske komisije. "To je već dogovoreno," dodao je on.

Polje Šah Deniz I, koje crpi gas od 2006. godine, ima kapacitet proizvodnje od 8 bcm godišnje, a očekuje se da će proizvodnja iz Šah Deniza II dostići 16 bcm prirodnog gasa godišnje, sa 10 bcm namenjenih Evropi, a 6 bcm Turskoj.

Azerbejdžanska državna energetska kompanija SOCAR razmatra dve moguće opcije u vezi s proširenjem Trans-jadranskog gasovoda, poslednje karike SGC-a, rekao je za Reuters izvor iz te kompanije. "Konačna odluka još nije doneta ... To će biti jasno 2021. godine", precizirao je izvor.

Prve komercijalne isporuke gasa u Tursku iz polja Šah Deniz II počele su u junu 2018. Šah Deniz I i II,

sa rezervama procenjenim na jedan bilion kubnih metara gasa, razvija međunarodni konzorcijum koji predvodi BP.

Tri gasovoda SGC-a - produženje gasovoda Južni Kavkaz kroz Gruziju, Trans-Anadolijski gasovod (TANAP) kroz Tursku i Trans-Jadranski gasovod (TAP) od Grčke, preko Albanije i ispod Jadrana do Italije - stvorice prvu direktnu rutu za azerbejdžanski gas do tržišta u Evropi.

Azerbejdžanska državna energetska kompanija SOCAR razmatra dve moguće opcije u vezi s proširenjem TAP-a, rekao je za Reuters izvor iz te kompanije. "Konačna odluka još nije doneta ... To će biti jasno 2021. godine", precizirao je izvor. Azerbejdžan trenutno istražuje nova ležišta gasa u drugim područjima, uključujući i polje Abšeron, gde SOCAR radi s francuskom kompanijom Total. SOCAR početak proizvodnje u Abšeronu očekuje sredinom 2021. godine, a rezerve bi mogle premašiti procenjenih 300 bcm, čime bi se omogućila proizvodnja na nivou od 5 milijardi m3 godišnje

Gasprom odobrio Bugarskoj smanjenje cene gasa od 40%

SOFIJA - Ruski Gasprom odobrio je Bugarskoj novu formulu određivanja cena prirodnog gasa, kojom će ona biti smanjena za čak 40%, saopšteno je u utorak, 3. marta iz vlade u Sofiji, prenosi *The Sofia Globe*.

"Jutros nam je Gasprom poslao potpisani ugovor, koji predviđa najveće smanjenje cena od svih zemalja koje su pregovarale o promenama u svojim ugovorima. Imamo smanjenje od 40,3%", rekao je bugarski premijer Bojko Borisov.

Gasprom je naime uneo u postojeći ugovor novu formulu za određivanje cena, utemeljenih uglavnom prema kretanju mesečnih tarifa na evropskim gasnim imama. Ugovor delimično ostaje povezan s cenama nafte, prenosi *Kalinish Energy*.

Gasprom će nacionalnoj kompaniji za distribuciju gasa, Bulgargasu, vratiti „preplaćeni iznos“ retroaktivno od 5. avgusta 2019. godine.

S druge strane, Bulgargas će nadoknaditi svojim kupcima, uglavnom velikim industrijskim kompanijama i distributerima gasa oko 150 miliona leva (85,71 miliona dolara), navodi se u vladinom saopštenju.

Bugarska je bila poslednja od osam zemalja Istočne Evrope koja je potpisala sporazum o smanjenju cena s Gaspromom, nakon dogovora (u maju 2018.) ruskog gasnog giganta o uslovnom okončanju sedmogodišnjeg antimonopolskog spora sa evropskim komesarijatom za konkurentnost.

Aramco dobio i EU odobrenje za kupovinu petrohemijskog giganta SABIC

RIJAD/BRISSEL - Saudi Aramco, najveći svetski izvoznik sirove nafte, dobio je odobrenje Evropske komisije za kupovinu 70% lokalnog petrohemijskog giganta, Saudi Basic Industries, za 69 milijardi dolara, saopšteno je u nedelju iz saudijske berze Tadawul.

Udeo kupljen od Fonda za javna ulaganja Saudijske Arabije pomoći će Aramcu proširenje svojih downstream aktivnosti. "Više nismo naftno-gasna kompanija", rekao je prošle nedelje saudijski ministar energetike Abdulaziz bin Salman. Električna energija, hemijski i petrohemijskih proizvodi, sirova nafta i prerada čine portfelj kompanija kada postane vlasnik vladinog udela u SABIC-u", dodao je on.

Kako 1. marta **S&P Global Platts** prenosi saopštenje Tadawul-a, sa odobrenjem Brisela, ovaj dogovor je obezbedio sva potrebna odobrenja vezano za antimonopolska pravila, i može biti finalizovan.

Petrohemija zahvata većinu poslova SABIC-a. Ova državna korporacija takođe proizvodi metale i poljoprivredne nutrijente i ima pogone u Americi, Evropi, Aziji i Africi.

FBiH na putu popunjavanja strateških rezervi nafte

SARAJEVO - Terminali Federacije BiH otvorili su u sredu u Živinicama novoizgrađeni terminal tečnih naftnih derivata, što predstavlja početak obnavljanja obaveznih rezervi nafte i naftnih derivata u FBiH.

Predsednik Uprave privrednog društva "Operator-Terminali Federacije" d.o.o. Sarajevo Hermedin Zornić rekao je da je terminal sada zapremine šest miliona litara, a do kraja godine trebalo bi da bude kompletiran, sa kapacitetom od oko 46 miliona litara.

FENA navodi da je u ovoj godini, krajem avgusta ili početkom septembra, planiran početak izgradnje terminala u Blažuju i Bihaću.

„Nadamo se da ćemo do 2023. godine, u skladu sa Direktivom Evropske unije ispuniti ono što se od nas očekuje, imati terminale i rezerve“, – rekao je Zornić

Federacija BiH ima osam terminala od toga četiri kontinentalna, tri vojna i jedan pomorski. Ukupna zapremina je 200 miliona litara, prenosi FENA.

